

wać, iż autor zgadza się z tą tezą. Niewątpliwie osadzenie w szerszym kontekście (czy tylko zasugerowanie jego istnienia) tak bardzo skomplikowanych, a zarazem nurtujących zagadnień natury ludzkiej, przestępczości i podstaw moralności byłoby bardziej ubogacające. Tak właśnie zwykł czynić przywoływany na początku książki Stanisław Batawia (choćby w pracy „Wstęp do nauki o przestępcy”).

DER PRIMAT DES BISCHOFS VON ROM. ENTWICKLUNG – DOGMA – ÖKUMENISCHE ZUKUNFT

autor: Wolfgang Klausnitzer
recenzja

G. Jankowiak

Prymat biskupa Rzymu jest w chrześcijaństwie faktem historycznym, ale zagadnienia jego eklezjalnej konieczności i postaci prawnej były (i nadal są) nie zawsze jednakowo rozumiane, przez co stawały się w drugim tysiącleciu chrześcijaństwa wyzwolicielami bolesnych podziałów. Pytanie o autorytet papieski było najczęściej ostateczną kulminacją prowadzonych dyskusji.

Autor opracowania, ur. w 1950r., jest profesorem teologii fundamentalnej i teologii ekumenicznej na Wydziale Teologii Katolickiej uniwersytetu w Bamberdze. Studia filozoficzno-teologiczne absolwował głównie w Innsbrucku, ale również w Oxfordzie, Paryżu i Tokio. Od roku 1997 jest kanonikiem honorowym kapituły katedralnej w Szczecinie, a od 2001 Canon of Honour anglikańskiej diecezji w Chichester, we własnej diecezji odpowiada m.in. za dialog ekumeniczny. Jego książka jest owocem wieloletnich studiów w tej dziedzinie – począwszy już od pracy doktorskiej pod kierunkiem prof. Waltera Kerna w Innsbrucku, rozprawy habilitacyjnej i dwudziestopięcioletniej praktyki badawczo-dydaktycznej w kilku ośrodkach akademickich w różnych krajach. Opracowań dziejów papieżstwa oraz historii poszczególnych papieży, zarówno na sposób stricte naukowy, czy też bardziej popularyzatorski, jest pod dostatkiem. Wiele z nich łączy przeświadczenie, że urząd ten jest „największą przeszkodą“ (papież Paweł VI), lub „jedynym, teologicznie otwartym jeszcze problemem“ (Karl Rahner) w dialogu ekumenicznym. Klausnitzer, w obliczu tych osądów, przedstawia w swojej pokażnej monografii (534 strony - Herder Verlag, Freiburg i. Br. 2004.) kolejne etapy rozwoju papieżstwa: począwszy od Nowego Testamentu oraz Kościoła pierwszych wieków, poprzez reformę gregoriańską, wieki XIII – XV i reformację, a skończywszy na wieku XIX z Vaticanum I, oraz na wieku XX z Vaticanum II. Zamierzeniem autora jest więc ukazanie historycznego procedere rozumienia i sprawowania konsty-

tywnej dla Kościoła instytucji papieżstwa. Przy omawianiu kolejnych etapów tego interesującego procesu charakteryzuje Klausnitzer złożony kontekst teologiczny, socjologiczno-kulturowy, czy nawet polityczny, towarzyszący publikacjom i badaniom poszczególnych teologów, a także wypowiedziom Urzędu Nauczycielskiego Kościoła (rozbudowane przypisy zawierają teksty źródłowe oraz odsyłają do bogatej literatury). Autor ujmuje rzecz w szerokim kontekście obecnego stanu badań egzegetycznych, historycznych i systematycznych, całość zaś w perspektywie ekumenicznej. Takie ujęcie pozwala zrozumieć, że urząd następcy świętego Piotra jest dla Kościoła nie tylko darem, ale i zadaniem, ugruntowany bowiem w Nowym Testamencie przeszedł w Kościele, inspirowanym działaniem Ducha Świętego, własny rozwój. Z drugiej jednak strony, paradoks polega na tym, że urzeczywistniana przez ten urząd służba na rzecz jedności nie jest w tej formie akceptowana przez chrześcijan niekatolickich. Niewątpliwą zaletą pracy Klausnitzera jest jej wymiar fundamentalnoteologiczny, czyli pokazanie walorów urzędu biskupa Rzymu wobec zarzutów adwersarzy, jak również przeprowadzenie rzetelnego wykładu systematycznego, dotyczącego urzędu w Kościele, który stanowi przecież integralną część doktryny naszej wiary.

Oby lektura tej książki mogła przyczynić się do wypełnienia ostatniego życzenia i polecenia naszego Pana, przekazanego przez świętego Jana: „Nie tylko za nimi proszę, ale i za tymi, którzy dzięki ich słowu będą wierzyć we Mnie; aby wszyscy stanowili jedno, jak Ty, Ojczy, we Mnie, a Ja w Tobie, aby i oni stanowili w Nas jedno, aby świat uwierzył, żeś Ty mnie posłał“ (J 17, 20n).